

Petitia vera aneb pravota radost

ČERVEN 2018

Uvnitř naleznete:

- Sv. Leopold Mandič
- Poslání Třetího františkánského řádu
- Okénko otázek a odpovědí
- Bratr malíř Jan Herink

„Slova, která jsi mi dal, dal jsem jim a oni je přijali a vpravdě uvěřili, že jsem vyšel od Tebe, a poznali, že jsi mě poslal.“

Řehole SFŘ - Předmluva - O těch, kteří konají pokání

Sv. Leopold Mandič

(1866–1942)

Bohdan (Bogdan) Jan se narodil 12. května 1866 v Herzeg Novi (Castelnuovo) v Dalmácii.

Dne 2. května 1884 oblékl kapucínský hábit v Bassano del Grappa (Vicenza).

Dne 18. června 1887 poprvé uslyšel hlas Boží, který jej volal k navrácení východních odpadlíků k jednotě s katolíky.

Doživotní sliby složil 28. října 1888 v Padově.

Na kněze byl vysvěcen 20. září 1890 v Benátkách.

Po pobytu v různých kláštorech (Zara, Bassano del Grappa, Capodistria, Thiene), byl od 25. dubna 1909 až do své smrti zpovědníkem v Padově.

Od 30. července 1917 do května 1918 pobýval v dobrovolném exilu v Toře (Caserta), Nole (Neapol) a Arienzu (Caserta).

Od 16. října do 11. listopadu 1923 byl dočasně přeložen do Fiume d'Istria.

V červenci 1934 podnikl cestu do Lurd a 22. září 1940 oslavil padesát let kněžství.

Zemřel 30. července 1942 v 6.30 h v Padově.

Jeho cela - zповědnice byla ušetřena při leteckém náletu dne 14. května 1944.

Blahoslaveným jej prohlásil Pavel VI. dne 2. května 1976.

Kanonizoval jej Jan Pavel II. dne 16. října 1983.

„Celým důvodem mého života musí být Boží plán, tj. abych i já svým způsobem přispíval k tomu, aby se jednoho dne podle příkazu božské Moudrosti, která všechno uspořádává s pevností a mírností, východní odpadlíci vrátili ke katolické jednotě. Musím být stále připraven k práci. Narodili jsme se, abychom vynakládali úsilí, a odpočineme si v ráji. Jsem povolán k záchraně svého lidu, tj. slovanského lidu, a současně jsem povolán k záchraně duší, především prostřednictvím služby svátosti pokání.“ (sv. Leopold Mandič)

Ekumenismus a smíření

Svatí posvěcují místo, kde žili. Tak jako František z Assisi svou poustevnu, Antonín Padovu, Jan Vianney Ars, Pius z Pietrelciny San Giovanni Rotondo. V Padově není jen bazilika svatého Antonína. Je zde i malá cela - zповědnice v klášteře kapucínů na náměstí Svatého Kříže, která se stala předmětem zájmu. Zde sv. Leopold Mandič vyslechl během třiceti let bezpočet hříšných příběhů. Toto "místečko" zůstalo nepoškozeno při leteckém náletu dne 14. května 1944, jak malý kapucín předpověděl: "Kostel a klášter budou zasaženy bombami, ale ne tato cela. Zde Bůh projevoval milosrdenství duším: musí být uchována jako památník jeho dobroty". Život svatého zpovědníka byl uzavřen na ploše těch několika metrů čtverečních. Ne- ní snadné vyprávět o jeho životě, protože byl příliš prostý a skrytý před věděním světa.

Narodil se 12. května 1866 v Herzog Novi, v Dalmácii, při vstupu Katarské úžiny do Adriatického moře, jako poslední z dvanácti dětí. Dějiny tohoto místa byly velmi pestré. Před r. 1538 patřilo ale do Turecka, od r. 1687 do Benátské republiky, pak se od r. 1814 stalo součástí Rakouska, od r. 1918 patřilo k Jugoslávii a nyní od r. 1994 patří do Bosny a Hercegoviny. Dům, ve kterém se Bohdan narodil, byl vlastně palácem po bohatých předcích, jeho rodiče však žili na hranici chudoby. Jejich bohatstvím však byly děti a křesťanské ctnosti. Pokřtěn byl dne 13. června jménem Bohdan (tj. Bohem daný). Jeho otec Petr Mandič, který byl rybář a obchodník tzv. paron de nave (tj. doslova: pán lodi) se oženil se Carloutou Zarevičovou, která byla stejně jako on přesvědčená katolička. Na matku vzpomínal Bohdan často a rád. Říkal: "Byla to osoba

mimořádně soucitná. Za to, čím jsem, vděčím především jí". Byl to citlivý, soustředěný, velmi inteligentní chlapec, který se zajímal jen o školu a kostel. Dětské hry mu však pochopitelně nebyly cizí. Jednou hrál s kamarády na pláži před domem kuličky. Hráli o měďáky a jeden z jeho kamarádů stále prohrával, až se dostal do situace, že už neměl žádné mince a ze zlosti vykřikl škaredou nadávku. Malého Bohdana to velmi mrzelo a vyndal tedy z kapsy všechny mince, které měl a nabídl je tomuto chlapci se slovy: To všechno může být tvoje, když mi slíbíš, že už taková slova nebudeš používat. Stiskli si ruku, a bylo dojednáno. To byla jedna z prvních obětí budoucího bratra kapucína, které rád přinesl pro věc přátelství a jednoty mezi lidmi. V šestnácti letech dne 16. listopadu 1882 vstoupil do kapucínského semináře v Udine.

Bohdanovo kapucínské povolání se zrodilo ze silné apoštolské touhy. Začínal takto svou cestu, aby se jako misionář vrátil "mezi svůj lid". Impulsem k aktivnímu apoštolátu byly rovněž františkánské oslavy započaté papežem Lvem XIII. Během dvou let, které strávil v Udine se snažil tichem a sebecvičením upravit svou řečnickou vadu, příšernou překotnost, která byla překážkou v jeho touze po komunikaci, vyvěrající ze srdečné a extrovertní povahy. Brzy se stal všestranným vzorem. Zkušební rok strávil v Bassano del Grappa (Vicenza), kde dne 2. května 1884 přijal spolu s kapucínským hábitem jméno bratr Leopold. Následovalo tříleté studium filozofie v Padově, od roku 1885 do 1888. Dne 18. června 1887 – jak on sám zapsal – poprvé uslyšel hlas Boží, který k němu promlouval o návratu východních odpadlíků ke katolické jednotě. A tento cíl se stal základní orientací jeho života, ústředním motivem jeho tužeb, smyslem jeho poslání.

Na podzim roku 1888 přesídlil do kláštera Nejsvětějšího Vykupitele v Benátkách, poblíž Židovského ostrova (Guidecca), kde strávil dva roky teologických studií. Poté byl vysvěcen na kněze dne 20. září 1890 v kostele Panny Marie Ochránkyně Zdraví v Benátkách. Zde přichází jeho další velká oběť. Představení mu totiž nedovolili, aby šel do své rodné obce sloužit primiční mši svatou. Zpracoval to v sobě, přijal to, a jeho osobní přítomnost musel nahradit obraz, který místo sebe poslal.

Po vysvěcení se mu zdálo, že naplnění jeho misionářského snu se již přiblížilo. Ihned požádal představené, aby jej vyslali jako misionáře na Východ. Ale odpověď byla zamítavá. Jeho koktavost byla příliš výrazná a navíc byl velmi malého vzrůstu. Představení jej tedy nepovažovali za vhodnou osobu. I další opakované žádosti byly zamítnuty. Stáhl se do poslušného ticha, do tajemství modliteb za jednotu, do polostínu zpovědnice. Ta se nyní měla stát jeho polem pro misionářské působení a úsilí o smířování, které tolik toužil přinést do rodných krajin. Bylo to pole mnohem rozlehlejší než vysněné východní země. Jeho každodenní mše, prožívaná jako ekumenické úsilí, prohlubovala světlo jeho poslání, které z něj pak pronikavě a moudře vyzařovalo ve zpovědnici.

Během sedmiletého pobytu v Benátkách, kdy stále rostlo jeho ekumenické nadšení, se on, i když malý a nemotorný, stal ve svém hábitu vztažným bodem, skutečným mistrem ducha s mimořádnými dary Ducha. Tříletý pobyt v malém hospici v Zaře se mu jevil jako přiblížení jeho ekumenickému ideálu. Přestože nevykonával žádnou přímou činnost, musel se zde cítit jako ve svém živlu, ideálně blízko svému lidu. Ale potom byl povolán do Itálie, do Bassana, kde strávil pět let v plné činnosti jako zpovědník a v modlitbách a studiu svých oblíbenců sv. Tomáše a sv. Augustina.

V roce 1905 byl na rok poslán jako místní vikář do kláštera Capodistria. Pak byl znovu povolán do Itálie, kde strávil tři roky v Thiene (Vicenza) u mariánského poutního kostela na hoře Olmo (Montolmo). Zde byl animátorem několika skupin františkánských terciářů, a v noci trávil mnoho hodin modlitbami, jejichž intenzitu ještě zesílil po posměšném žertu, který si z něj ztropily tři mladé dělnice a kvůli kterému mu bylo dočasně odňato zpovědní pověření. Zdálo se mu, že se celý svět zhroutil: jeho povolání na Východ, touha po aktivním apoštolátu, veřejně prospěšné služby. Byl pouhým drobným bratrem a nehodil se na nic jiného než na zpovídání. A teď i z toho byl odvolán. Sebezapírání a mystické odevzdání se do modlitby, které ho současně roztrpčovalo i povznášelo.

Když byl v roce 1909 přeložen do Padovy, představení mu svěřili vedení studentů a výuku patrologie

(nauky o učitelích Církve prvních dob) a jeho se zmocnilo nové apoštolské nadšení a toužil se věnovat kázání vycházejícímu z jeho četby a výuky. Byl hluboce zasažen zjištěním, že mnozí kněží a věřící se v kázání honosili pohanskou vzdělaností. Přestože kvůli své koktavosti neměl dar slova, uměl zasadit do srdcí mnohých lásku ke kázání vycházejícím z evangelia. Toto období naplněné studiem a vyučováním v Padově představovalo dramatický vrchol jeho misionářského a ekumenického poslání, které se proměnilo v hrdinské nabídnutí sebe samého jako oběti a holokaustu (zápalná oběť). V lednu 1911 psal svému duchovnímu vůdci, který mu následně odpověděl: "Buďte si jist, že tento postoj modlitby a oběti před nebeským Otcem přinese velký prospěch odpadlým národům." Dne 19. listopadu 1912 se nabídl jako oběť za své studenty.

Tyto hrdinské činy představovaly rozhodný okamžik jeho života, začátek nového duševního rozměru. Nyní už si Otec Leopold zvolil postoj ustavičné oběti, formou naprosté poslušnosti, která získala jezuitský nádech a mystiky sebezapírání snášeného s veškerou bohatostí jeho silného dalmatského lidství. Bylo mu tehdy již čtyřicet sedm let. Bylo pro něj těžké nahradit své sny o misionářském apoštolství utrpeními přijatými v souladu s Kristem a sv. Františkem. Jeden z životopisců o něm píše: "Nabízel svým žákům, kajícím, přátelům vše, co mohl ze sebe nabídnout – tělesně i bytostně. Život byl dán zcela v sázku: dán v sázku, protože vyhozen."

Dne 20. června 1912 byl v kapucínském klášteře v Padově posvěcen boční oltář Neposkvrněného Početí Panny Marie, který byl velmi blízko jeho zpovědní cely. Od té doby tam sám často chodil ve volných chvílích, a také svým kajícím doporučoval, aby se tam na zpáteční cestě po zpovědi zastavili. Pannu Marii oslovoval něžně benátským nářečím: "Parona benedeta" (požehnaná Paní) a vznikl tak protějšek k oslovení Krista, kterého rovněž oslovoval "Paron benedeto" (požehnaný Pán). Ke všem utrpením, které přinášel věk a nemoci říkával: "Když to tak "Paron" chce, je to jistě správné".

Když byl v roce 1914 zproštěn vedení studentů, jeho budoucí život se stal mučednictvím zpovědní služby, byl jakoby ukřižován ve zpovědnici, zde realizoval své touhy po sjednocení. Jeho srdce však zůstalo stále na Východě. Proto opakovaně odmítal italské občanství, i když kvůli tomu byl během první světové války nucen k pobytu v exilu a v letech 1917–1918 musel putovat po jižní Itálii, od jednoho kláštera k druhému, jakožto občan habsburské říše, která tou dobou byla s Itálií ve válce. Když byly v roce 1923 Istrie a Quaranto připojeny k Itálii, otec Leopold byl jmenován jako zpovědník do Zary. Naplnila jej nepopsatelná radost. Možná to bude obrat k lepšímu. Ihned se přestěhoval do místa svého nového určení, ale zanedlouho, 16. listopadu, byl znovu povolán do Padovy. Jeho nečekaný odjezd rozrušil velké množství kajících, kteří se obrátili na biskupa Eliu Dalla Costa. Ministr provinciál Odorik z Pordenone byl nucen povolat maličkého bratra zpátky. Ten pak pokračoval ve svém tichém mučednictví, trochu zmírněném v roce 1924 kurzem chorvatštiny pořádaném v Benátkách pro mladé bratry. Doufal, že si vyškolí skupinu misionářů pro východní země, proto doplňoval svou výuku apoštolskými hlásáními. Bylo mu padesát pět let. Dne 13. listopadu 1927 zapsal na kousek papíru další ze svých nespočetných slibů ve věci návratu východních odpadlíků k jednotě s katolickou Církví.

Do jeho zpovědnice mířili lidé všech stavů: malí i velcí, učenci i nevzdělanci, věřící, kněží, klerici i laici. Uzavřený ve svém pokojíčku o rozměrech dva na tři metry, s okénkem jen špatně chráněným proti rozmarům počasí a vedoucím na těsný dvorek, kde byl vzduch k zalknutí, sloužil otec Leopold až do smrti službou smíření a milosrdenství. Jeho Východem byla každá duše, která přišla požádat o jeho duchovní pomoc. On sám 13. ledna 1941 napsal: "Kterákoliv duše, která bude potřebovat moji službu, bude pro mě Východem". Zpovídal deset až dvanáct hodin denně, nedbal chladu, horka, únavy, nemocí. "Buď klidný – říkával svým kajícím – polož všechno své trápení na má ramena, postarám se o to," a bral na sebe pokání, modlitby, noční bdění, půsty a bičování až do krve. Kajícím radostně chodil vstříc. Někteří se zdráhali vstoupit do jeho ubohé celičky, a tak na ně již zdaleka volal: "Jen pojd'te, můj pane, jen pojd'te... a přijměte místo!" Jistý kající to jednou špatně pochopil a po příchodu do zpovědní místnosti si omylem sedl do křesla, ve kterém sedával zpovědník. P. Leopolda to nevyvedlo z míry a klidně k němu přiklekl a naslou-

chal mu v kleče na kolenou! Po zpovědi P. Leopold s oblibou říkával: "A přijďte zase... budeme jistě dobří přátelé!" A kdykoli se při zpovídání s kajícím řádně zapotil, říkával: "Velice vám děkuji, děkuji mnohokrát."

Byl obviňován z laxismu, neboli nedostatečné přísnosti na kajícíky a musel proto snášet mnoho protiventství. On však vždy ukazoval na Kříž a s obdivuhodnou zkušeností mluvil o Božím milosrdenství: "Jestliže mě Ukřižovaný nařkne z toho, že patřím k "širokým rukávům" odpovím: Tento smutný příklad, blahoslavený pane, jste mi dal vy. Já jsem ještě nedospěl k šílenství chtít zemřít za duše!" Ale příběh jeho zpovědnického působení by byl nádhernou poemou, radostným tancem charismat a milostí i zázraků, které by byly na dlouhé vyprávění. Jeho obětní duch byl již připraven k poslednímu obětování.

Na konci podzimu 1940 se jeho zdraví výrazně zhoršilo a bylo to stále horší. Na začátku dubna 1942 byl hospitalizován v městské nemocnici. Snažil se přehlížet, že má nádor na jícnu. V klášteře pokračoval ve zpovídání. Ze smrti měl ale strach a bolest jej stravovala. Dne 29. července 1942 zpovídal bez chvilky odpočinku a vyzpovídal 50 kněží a potom strávil celou noc na modlitbách. Ráno 30. července při přípravách na mši omdlel. Přenesli jej na lůžko, přijal svátost pomazání nemocných a zesnul, opakuje neustále poslední slova modlitby Zdravas Královno, s rukama vztaženými k nebi téměř jakoby kráčel čemusi vstříc. Celá Padova se shromáždila kolem jeho tělesných ostatků a pohřeb byl skutečným triumfem. O třicet čtyři let později, 2. května 1976, jej papež Pavel VI. prohlásil blahoslaveným a 16. října 1983 jej papež Jan Pavel II. zapsal mezi svaté. Sochař Otmar Oliva zhotovil velmi zdařilou bronzovou sochu tohoto světce, kde je znázorněn jako sedící na židli při zpovídání. Kopie této sochy umístěné v děkanském kostele ve Šternberku byla darována také Svatému Otcí Janu Pavlu II. a je součástí Vatikánských muzeí.

Texty z webových stránek kapucini.cz

Poslání Třetího františkánského řádu (1)

Apoštol svatý Pavel, který dobře znal nesmírná tajemství evangelia, dosvědčil, že byl Kristem Vykupitelem ustanoven k tomu, aby bránil evangelium, totiž aby ho hlásal a obhajoval: „In defensionem Evangelii positus sum“. („Jsem určen k obraně evangelia“ (Flp 1,16).)

Toto evangelní kázání však nemělo skončit s Apoštolem. Po jeho smrti ani nepřátelé nepřestali vést válku. Bylo tudíž nutné, aby po něm sloužili další, a to museli být ti, kdo jako on byli povoláni do stavu evangelní dokonalosti.

Vzhledem k této apoštolské důstojnosti pak musíme zvážit dvě rozdílné záležitosti. Jedna je vznešenost kněžského rázu, k níž jsou povoláni jen někteří. Druhá je stav dokonalosti, k němuž jsou naopak povoláni mnozí. Evangelium nám praví, že Ježíš Kristus vyzval některé z lidí k tomu, aby nechali všeho a následovali ho. Těm rovněž doporučil čistotu jako nejdokonalejší dobro. Z nich pak vytvořil jedno společenství, a tak se stal jejich Hlavou, čímž jim vznikla i povinnost Poslušnosti. To je stav řeholní, neboli stav evangelní dokonalosti, který byl založen Kristem. Ti, kdo jsou zváni k tomu, aby do něj vstoupili, jsou zároveň voláni k apoštolské službě, tedy jsou zváni do životního stavu, který je ze své podstaty vhodnější pro tuto službu. Když jsou tedy voláni k tomu, aby úžeji žili evangelní svatostí, budou ho také moci lépe hájit.

Při zvážení této pravdy může ne jeden terciář říct: „No dobře, ale to není pro mě, já nejsem ani kněz ani řeholník“.

A přece toto vše je pro vás, drazí bratři a sestry ve svatém Františku. Nejste terciáři? Tak věnujte pozornost těmto dvěma slovům: *třetí řád*. Výraz *třetí* je dle gramatiky hlavním přídavným jménem, které naznačuje jistou sérii. A výraz *třetí* předpokládá, že existuje první a druhý. Slovo *řád* pak znamená dané uspořádání věcí za stanoveným účelem.

Takže vy se nazýváte františkánskými terciáři, protože tvoříte třetí z řádů, které založil svatý František z Assisi. V prvním jsou jenom muži, ve druhém jenom ženy a ve třetím jsou jedni i druhé. Třetí řád se tedy objevuje a skutečně je rozšířením prvního a druhého řádu. Tyto dva jsou skutečnými stavy dokonalosti, protože se v nich skládá slib tří evangelních rad chudoby, čistoty a poslušnosti. A stav dokonalosti musí mít i třetí s tímto rozdílem: v prvním a v druhém je dokonalost přikázána, jelikož se skládají tři sliby; ve třetím jde o radu, neboť se neskládá žádný slib.

Aby terciář dokonale sloužil Bohu, je zván, aby slavnostně přislíbil, že bude zachovávat Boží zákony a přikázání jeho Církve, k nimž je už však zavázán jako křesťan a jako katolík.

Takže i třetí řád je stavem evangelní dokonalosti, a proto kdo skládá terciářskou profesi, vstupuje do stavu, který je blízký povolání i apoštolskému povolání. Toto všechno je dostatečně jasné a zjevné. Ale je ještě něco, co potvrzuje již řečené.

Vy jste terciáři ne jakéhokoliv řádu, ale řádu svatého Františka z Assisi. A jaké bylo poslání sv. Františka? Jistěže ne jiné než poslání našeho Pána Ježíše Krista. František, jak o tom vypovídá téměř každý úkon jeho života, byl vybrán, aby v něm zazářil Syn Boží, který se stal člověkem. Ale posláním Kristovým bylo zničit dílo satanovo a znovu darovat spásu lidskému rodu. I František byl vybrán ke spáse lidí a k tomu, aby bojoval proti satanovi. I on mohl říci s apoštolem, svatým Pavlem: „Byl jsem Kristem určen k obraně jeho evangelia“.

Ale dílo Kristovo je věčné. Proto musí být stálé i dílo svatého Františka. Jako smrtelník musel i on zavřít své oči před světlem tohoto života. Ale Bůh, který si ho vyvolil, se o to stará. Je přirozeným zákonem, že otec přežívá v synech a rodičové považují své potomstvo téměř za prodloužení své osobnosti a své existence.

I svatý František je otcem a jeho potomstvo je velmi početné – rozšířilo se pod celým nebem. František

tedy ve svých duchovních synech a dcerách je stále živý a stále působí – je ve všech dobách a na všech místech. František, který je nyní v nebi blažený, může vpravdě říci: „Já prostřednictvím svých synů a dcer pokračuji na zemi v díle svého Pána. Já jsem skrze ně stále obráncem evangelia“.

Předpokládejme, že by se najednou nikdo ze synů a dcer tří františkánských řádů neangažoval v díle Kristově – museli bychom říct, že skončilo poslání sv. Františka. Toto poslání bude natolik živé a účinné, nakolik bude živé a účinné dílo jeho synů a dcer. Vzhledem k této skutečnosti musíme předpokládat, ba mít za jistou pravdu, že náš otec nás z nebe zve, abychom splnili své poslání – naše dílo je jeho dílem, či spíše dílem Krista, který nás k tomu vyvolil a hlasem skutečnosti, mohu-li to tak říci, nás volá k tomu, abychom hájili evangelium. Pochybujeme snad o tom? A neřekl nám On: „Co špatného nebo dobrého učiníte tomu nejmenšímu z mých, jako byste to učinili mně samotnému?“ (Srv. Mt 25,31nn.)

Jestliže kdy byla doba, kdy dílo evangelia bylo napadeno satanem celou silou a mocí mysli i skutků, kterých je schopná myslící bytost, a to proti oněm ubohým smrtelníkům, kteří toto evangelium představují, pak je to v dnešních dnech.

Kristus, který v těch, kdo mu slouží a ho zastupují, nás žádá o podporu a pomoc. Jaké zbožné srdce nezasáhne tento dojemný hlas?

Terciáři a terciářky, jsme vybráni k tomu, aby On skrze nás i skrze své další služebníky bojoval se satanem a porazil ho, aby se znovu potvrdila pravda, že síla a moc Luciferova nikdy nezvítězí nad dílem Kristovým.

Vznešenosti myšlenek a vroucnosti srdce, ať tedy odpovídá také síla skutků. Pak bude moci každý z nás říci s apoštolem národů: „*In defensionem Evangelii positus sum*“: Jsem Kristem Pánem určen k obraně jeho evangelia.

br. L. M. Or. Min. Cap.

(Bollettino del Terz'Ordine Franciscano, dicembre 1907, 28-30)

Z italštiny přeložil br. Bonaventura Jiří Štivar OFM Cap.

Poslání Třetího františkánského řádu (2)

Prosincový článek, v němž jsme se zabývali posláním Třetího františkánského řádu, jsme ukončili tím, že jsme hluboce přesvědčeni o pravdě, že každý terciář může, do jisté míry, považovat za svá slova apoštola Pavla „Jsem Kristem Pánem určen k obraně jeho evangelia“ („*In defensionem Evangelii positus sum*“).

V onom článku jsme jen potvrdili existenci této pravdy, ale nehledali jsme její vnitřní podstatu. Je tedy vhodné, abychom více zblízka prozkoumali tuto apoštolovu větu, která je i větou naší.

Říká, že určen k obraně evangelia. Tento výraz *evangelium* je řeckého původu a znamená *dobrou zprávu, šťastnou novinku*. Mezi všemi oznámeními, kterých se lidem v dějinách dostalo, jsou dvě, která můžeme označit jako ze všech nejšťastnější. K prvnímu došlo, když byl přislíben Obnovitel po nešťastném pádu prvních lidí. Toto oznámení můžeme nazvat *protoevangeliem*, neboli předchůdcem evangelia. Ke druhému došlo, když v plnosti času, jak praví apoštol, tento Obnovitel přišel mezi lidi a lidskému rodu byla dána tato nová zvěst. Tato blažená plnost času skutečně je, jak ji označuje i církev, věkem nového vykoupení, které napravuje starou zkázu a otevírá cestu k věčnému štěstí. Takovou šťastnou zprávu můžeme plným právem nazvat *evangeliem*.

Tato Kristova nauka není objevem lidské mysli, a tak bylo nutné, aby ji Bůh sám lidem zjevil. První, kdo ji zvěstoval, byl sám Boží Syn, který se stal člověkem. A toto kázání bylo rovněž nazváno *evangelium*.

Vtělená moudrost pak vykonala dokonalé dílo a nenechala svou nauku na libovůli lidských názorů, ale ustanovila stálý učitelský úřad, katolickou církev, která každý den obnovuje Kristovo vykoupení, napravuje starou zkázu a otevírá cestu k věčnému štěstí. Ona je proto pokračováním i naplňováním díla Kristova –

kromě inspirovaného a psaného evangelia, je *evangeliem* živým a trvalým.

V tom je tedy posláni velkého apoštola: byl povolán, aby kázal evangelium, aby se zabýval jeho záležitostmi, a to v celé šíři jeho významu.

Tak zvláštním vyvoláním ve XIII. století Kristus Vykupitel vybral svatého Františka z Assisi a jeho tři řády, aby hlásaly jakoby znovu toto evangelium. A dějiny nám připomínají, že ze svatého Františka se zrodila, v jeho třech řádech, specifická evangelní dokonalost. Je to tak zvaný *serafinský duch*, což je duch specifické lásky k Bohu a specifického odstupu od všeho pozemského, což po vzoru svatého Františka, který je vrcholem lásky k Bohu i lásky k chudobě. Z toho je jasné, že tak jako první a druhý františkánský řád je povolán, aby samou existencí své profese hlásal Kristovo evangelium, tak také třetí řád, který je rozšířením obou, je povolán, aby svým způsobem hlásal totéž evangelium.

Ale kdo chce mít celkovou představu o posláni a apoštolátu svatého Pavla, a tedy také o našem, musí věnovat pozornost vztahu, který apoštol měl k evangelii: „Já jsem určen – praví – k obraně evangelia“.

Tento termín *obrana* ze své podstaty náleží k taktice, neboli k umění války. Taktika nám totiž řekne, že například takové místo, taková vyvýšenina je dobře bráněná, protože je obtížné na ni vystoupat pro nepřítele, který chce zaútočit. Ale hlavně se slovem *obrana* myslí umění čelit útočícímu nepříteli. Jinými slovy lze říci, že slovem *obrana* se označuje zdatnost paže, která se dle vhodnosti chápe sečné či palné zbraně proti útočící síle.

To je to, co chce apoštol říct, když praví „jsem určen k obraně evangelia“, tj. podle milosti svého apoštolského povolání, musel být jeho útočištěm i ochráncem, živou silou, která čelila všem nepřátelům, kteří chtěli potřídit dílo Kristovo.

Tyto pravdy nás vedou k poznání nejvyšší vznešenosti apoštolské milosti. Ale zde se chceme věnovat tomu, jaká je povinnost terciářů podle jejich povolání vůči římské katolické apoštolské církvi, která je živým a stálým evangeliem Syna Božího: chci říci, mají být, tak jako apoštol, obránci díla Kristova.

Ale chtějí snad terciáři mít nějaký další důkaz pravdy, kterou sdělujeme? Ať pohlédnou na řád založený Kristem Vykupitelem, aby zvítězil a porazil satana.

I když božský Vykupitel je silný Bůh, přesto si zvolil slabost a křehkost, aby porazil nepřítele. Tak On působil ve smrtelném životě a tak chce, aby jeho církev, která je jeho živým a trvalým evangeliem, bojovala a vítězila nad satanem slabostí, křehkostí a strádáním všeho druhu.

První skutečnost nám dosvědčuje samo evangelium, druhou historie. Ale především doba, v níž žijeme, svědčí o těchto skutečnostech. Stačí se podívat na nejvyšší viditelnou hlavu církve, na Kristova zástupce. On je kníže nad knížaty v morálním řádu, a přesto toto nejvyšší kníže je nejbezbrannější ze všech, nemá žádnou pozemskou moc a potřebuje příspěvky svých synů a dcer, aby mohl důstojně žít ve světě vzhledem ke svému stavu. Kdo by měl více než synové svatého Františka z Assisi přispět k obraně církve Boží? Božský Vykupitel vybral pokorného Františka, navýsost Chudého, aby podepíral a posiloval církev. Synové pokorného Františka, Chudého, musejí naplňovat posláni svého otce. Pak se zcela naplní ona slova, která Kristus třikrát zopakoval Františkovi, slova, která mu přikazovala materiální obnovu malého kostelíka svatého Damiána u Assisi a zároveň mu oznamovala jeho budoucí posláni a velikost: „Běž, Františku, a oprav můj dům, který se celý rozpadá.“ (2Cel 10)

Událost potvrdila proroctví: František se svými třemi řády je stálou obranou živého stálého evangelia Syna Božího.

br. L. M. Or. Min. Cap.

(Bollettino del Terz'Ordine Franciscano, febbraio 1908, 80-82)

Z italštiny přeložil br. Bonaventura Jiří Štivar OFM Cap.

Okénko otázek a odpovědí

Otázka:

Po prostudování generálních konstitucí našeho řádu je mi jasné, že o hospodaření a majetku řádu rozhodují příslušné rady. Není mi ale jasné, zda jsou ve svém rozhodování nějak omezeny, nebo je jejich rozhodování libovolné.

Odpověď:

Skutečně není v GK detailně a přesně určeno, nač lze majetek řádu používat, ale v čl. 30 odst. 3 je uvedeno, že každý bratr a sestra přispívá do pokladny bratrského společenství za účelem poskytnutí finančních prostředků potřebných pro život bratrského společenství a na podporu jeho bohoslužeb, apoštolátu a charitativní činnosti. Podobně se mají starat o financování aktivit a činnosti bratrských společenství vyšší úrovně.

Tím je dán rámeček pro rozhodování rady o nakládání s majetkem čili hospodaření v příslušném bratrském společenství. Pravidla hospodaření jsou stanovena v čl. 2. kap. III. Prováděcí směrnice NR SFŘ k národním stanovám, kde se mimo jiné říká: „Řádným hospodařením se rozumí efektivní hospodaření, sloužící k zajištění života bratrského společenství, jeho činnosti a plnění jeho povinností, v souladu s příslušnými ustanoveními GK, stanov a směrnic SFŘ i obecnými ekonomickými pravidly.“

Poslední generální kapitula přijala ve svých závěrech opatření k výraznému zlepšení řízení řádu i hospodaření v celém řádu (čl. 4 Priority a rozhodnutí, referenční rámeček č. 6 Finance) a tyto závěry včetně příslušných referenčních rámečků byly probrány na jarním formačním semináři 2018 v Praze. Nová NR chce tyto závěry rozeslat všem ministrům k seznámení.

Odpověď zpracoval:

Václav Němec OFS

Jan Herink – bratr malíř

(Josef Lacman, bratr Jan Ev., MBS SFŘ Praha-Spořilov)

22.července 2012 zemřel ve věku 94 let akad. malíř Jan Herink. Byl profesně nejstarším členem společnosti Praha – Spořilov. Datum jeho profese je 6. 4. 1947 a mezi františkány ho přijímal otec Jan Evangelista Urban u Panny Marie Sněžné.

Jan Herink se narodil v Praze 18.3.1918 v rodině architekta Josefa Herinka a Marie rozené Jůzové z Vodňan.

Rodinné prostředí ho vedlo k zájmu o historii, výtvarné umění, literaturu i hudbu. Tatínek projektoval např. významnou stavbu školy v Suchdole, maminka znala jako malá holčička ve Vodňanech básníka Julia Zeyera, zpívala na kůru a hrála na housle a byla z hudební rodiny.

Jan Herink studoval v letech 1935 – 1938 profesuru kreslení na Vysoké škole architektury v Praze u profesorů Cyrila Boudy, Oldřicha Blažíčka, Josefa Sejпка. Studium mohl dokončit státní zkouškou až po válce roku 1945.

V letech 1947 – 1949 vyučoval kreslení na Arcibiskupském gymnáziu v Praze – Bubenci. Po jeho zrušení byl činný jako ilustrátor a knižní grafik, výstavní výtvarník v Divadle hudby i jevištní výtvarník. Jako učitel výtvarného oboru na Lidové škole umění v Praze – Břevnově působil zase v šedesátých a sedmdesátých letech. Již za války připravoval bohatý ilustrační materiál pro knihu Čenka Zibrta Veselé chvíle v životě lidu českého. Na obrázcích je vidět jeho preciznost, smysl pro detail i zkratku. Kniha byla připravena k tisku již roku 1942, ale vyšla ve Vyšehradu až v roce 1950. A znovu vyšla s velkým úspěchem v reedici roku 2006. Pro Vyšehrad ilustroval ještě knihy Jana Aldy, I. R. Malé, Dominika Pecky a další.

Ve Výstavní síni Divadla hudby vytvořil Jan Herink jako výstavní výtvarník přes 30 výstav s hudební tematikou. Byly to výstavy často i objevné, pořádané k různým výročím a vypovídající o osobnostech nebo institucích ze světa hudby v minulosti i v současnosti. Např. Domov v díle Bohuslava Martinů a Jana Zrzavého, Slovanské motivy v díle Leoše Janáčka, o české hudební emigraci, hudbě a poezii na gramofonových deskách.

Tato činnost ho přivedla ke spolupráci s nakladatelstvím Supraphon, Artia i Panton. Navrhoval obaly gramofonových desek i knih o hudbě. Svůj výtvarný cit i znalost světa hudby spojil v učebnici hudební nauky My jsme malí muzikanti (vyšly 3 díly v mnoha vydáních).

I Jan Herink v mládí hrál na housle, od roku 1936 zpíval v libockém chrámovém sboru a od roku 1951 na břevnovském kůru. Tam se také seznámil s hudebním skladatelem Janem Hanušem – ten byl bas a Herink tenor. Jemné Herinkovy ilustrace k pohádce Sůl nad zlato daly podnět k napsání prvního Hanušova baletu se stejným názvem. Herink pak vytvořil i jevištní výpravu a balet byl uváděn na scéně Smetanova divadla v letech 1954 – 1959. Ke spolupráci se oba umělci sešli i na knížce životních vzpomínek Jana Hanuše Labyrint světa, která vyšla v nakladatelství Odeon koncem roku 1996. Jan Hanuš zahajoval Janu Herinkovi i jeho velké samostatné výstavy ve Slaném roku 1958 a ve Vodňanech roku 1998.

Janova praxe i všechny zájmy se také uplatnily při tvorbě koncepce, libreta i výtvarného řešení Památníku Julia Zeyera v původním básníkově domě v Praze 6 – Liboci. Můžeme jen litovat, že Památník už dnes neexistuje.

O historii obce Liboc, dnes části Prahy 6, psal Jan Herink objevné články do časopisu Břevnovan i do sbor-

níku libocké farnosti. Ohledně historie libockého kostela se na něj obraceli libočí faráři i zájemci o regionální historii. V době, kdy se začala opravovat libocká fara, v roce 1989, mu zemřela manželka.

On sám byl od roku 2009 v Domově sv. Karla Boromejského v Řepích. Říkal, že tam „polehává a pozoruje život“, jednu dobu začal i trochu kreslit, ale už to nešlo. Domovu se však povedlo v roce 2010 uskutečnit tam v refektáři poslední výstavu akvarelů a koláží Jana Herinka pod výstižným názvem Obrázky pro radost. Sestry ho na vozíčku svezly z 1. patra do přízemí, aby se mohl účastnit vernisáže. Výstavu uváděl otec Michal Pometlo od Panny Marie Sněžné. Připomínal, aby si diváci pečlivě a pozorně prohlédli obrázky a zapamatovali si nějaký detail, třeba žabičku.

Jan Herink byl jedno volební období i formátorem našeho spořilovského společenství. Myslím, že i tam se projevil jako výtvarník, který dává formu, tvar, ale ukazuje na toho jediného formátora – Boha. Byl jen „starší bratr“.

Za bratrem Janem přicházeli do Řep jeho příbuzní, libočí farníci, členové břevnovské scholy i terciáři. Byl vděčný za takový styk se světem, i když se mu stále hůř mluvilo. Letos o Dnu nemocných mu za všechno, co v životě udělal, poděkoval při návštěvě i pražský arcibiskup kard. Duka.

Jan Herink, umělec - františkán, věrný /i/ v malých věcech

(Lubomír Mlčoch, bratr Irenej, MBS SFR Praha - Spořilov)

Před 30 lety jsem znal Jana Herinka jen z kostela, od vidění. Farník z Dolní Liboce býval u sv. Václava v Praze-Dejvicích dost často, a tehdy jsme my „nedochůtčata“ ve františkánské rodině netušili, že k tomu, aby tíhnul k sestřím „urbankám“, má svůj už 40 let trvající důvod ve spiritualitě, i v osobnosti Jana Ev. Urbana. Připravující se na profes a dávný člen ještě „třetího řádu“ o sobě navzájem nevěděli.

K bližšímu seznámení došlo při příležitosti výstavy obrázků a kreseb Jana Herinka v ambitech kláštera u Panny Marie Sněžné. Zájem mne přilákal, a já jeden den pobýval na výstavě jako „kustod“. Najednou jsem zjistil, že ten bratr malíř ilustroval jednu z oblíbených knih mého dětství. „Kormidelník Vlnovský“ Fredericka Marryata vyšel i v roce 1955, v řadě „knih odvahy a dobrodružství“, já byl v 5. třídě. To, že mi bylo dopřáno seznámit se po letech s autorem těch obdivuhodných obrázků, které se mi spojily s knihou mi blízkou, jsem považoval a považuji za obdarování. Panna Marie Sněžná, kde Jan Herink vstupoval do řádu, mu pak byla po desetiletích místem Tříkrálových setkání, pravidelných výstav betlémů v čase vánočním a setkání „Českého sdružení přátel betlémů“, jehož byl bratr Jan členem, spolu s cca osmi stovkami !! dalších přátel. Mezi nimi byla také naše sestra Helenka Horáková, autorka nezapomenutelných perníkových jesliček u svatého Matěje. Ty dva, Jana a Helenku, tak v jejich výjimečném bratrsko-sesterském vztahu, spojovala nejen františkánská spiritualita, ale i láska k umění, obdiv ke kráse. Helenka patřila k nejčastějším návštěvníkům bratra Jana, když v závěru svého požehnaného života pobýval v Domově Svatého Karla Boromejského v Praze - Řepích. Zde jsem také mohl vedle ní pokleknout při posledním rozloučení s bratrem Janem v tamním kostele Svaté Rodiny. Její věrnost v sesterské lásce trvala „až za hrob“. Tím spíše jsem po několika letech zůstával v úžasu, a také zahanbení - jak se to mohlo stát,

že sestra Helenka sama umírala v našem zapomnění a odkázána na „sociální pohřeb“...

Věrnost za věrnost. Bratr Jan byl věrný v malých i velkých věcech. Dostalo se mu také naplnění Božího příslibu, vyjádřeného žalmistou „nasytím ho dlouhým věkem a ukáži mu svou spásu“. Když jsem ho spolu s bratrem Mílou M. jednou navštívil v Řepích, ležel na posteli - ale nespál. Nedíval se ani jen tak „Bohu do oken“, ale s Bohem dlouze, po léta, rozmlouval. To odrážela jeho tvář, když nás zaznamenal a vítal. Jen málokdy se člověk mohl setkat s člověkem, který by se tak blížil Pánovu naučení „učte se ode mne, jsem tichý a pokorný srdcem“. Na tváři bratra Jana býval nejčastěji jakýsi plachý, nesmělý úsměv. Tvář devadesátiletého kmeta měla stále chlapecké rysy. Jakoby jeho duše zůstávala v časech, kdy ilustroval knihy odvahy a dobrodružství. A kdy se duchovně identifikoval s osobností „kormidelníka Vlnovského“, pokorného, tichého bratra ve službě bližním, až do sebeobětování.

Při hledání jednotící myšlenky, která by dávala mým jen několika střípkům vzpomínek na bratra Jana, se mi dostalo překvapivé pomoci. Jako dárek s láskou vybíraný jsem dostal knížku s obrázkem na obalu, který mi připomínal bratra Jana. Byl to skutečně on, kdo byl autorem obálky a vazby knížky katolického kněze a moravského národopisce Jana Vyhlídala „Pod hanáckou oblohou“. Knížka vyšla v roce 1958, před 60 lety, kdy jsem končil základní školu v rodné vesnici, v časech, kdy jsem už čítal „Kormidelníka Vlnovského“. Ze třech desítek humoristicko-satirických miniatur psaných v hanáckém nářečí si mohl Jan Herink vybrat jen dva motivy. Kniha nebyla ilustrovaná. Spisovatelův přístup ke psaní byl zřejmě bratru Janovi blízký: nešlo o smyšlené příběhy, ale o zápis skutečných událostí, humorně laděných. V té věrnosti obrázků ze života zůstával ilustrátor věrný svému poslání malíře - františkána. V negativním, varovném smyslu říká naučení, že „dábel spočívá v detailech“. V tom pozitivním, povzbudivém smyslu, to platí rovněž: sám Pán nám připomíná moudrost věrnosti i v malých věcech... Na obálce vzdává 7 strážných hold strécovi v červených hanáckých gatích, kterého si ve Vídni spletli s generálem. Jde jen o kolorovanou kresbu, ale ti vojáci s bajonetem „auf“ mají každý svou osobitou tvář, od velitele s knírem až po posledního „bažanta“, mladíčka, „ucho“. Nejde o „kanonenfutr“, vojenská mašinerie je zlidštěna /„generálská sláva“ jen „polní tráva“/. Na plátěné vazbě knížky je jen černobílý reliéf, jakási humornější podoba Františkova zkrocení vlka v Gubbio: muzikant - rovněž v hanáckém kroji - pacifikuje ostrého hlídacího hafana zvukem bastrombónu - a vyhrává tak hospodskou sázku. O tom, jak si vybíral bratr Jan zrovna tyto dva motivy ke svým ilustracím, si s ním budu moci popovídat až na Pravdě boží... Radost nám ale stále ještě rozdává i dnes, tady na zemi.

Vážení a milí bratři sestry,

neostýchejte se podělit s ostatními čtenáři o vaše vzpomínky na další výrazné postavy naší spirituality!

Těší se na ně vaše redakce.